

Østre Landsret

Indgivet på www.minretssag.dk

BS-36799/2018-OLR - Foreningen imod Ulovlig Logning mod Justitsministeriet, Departementet – supplerende bemærkninger vedrørende udsættelse af sagen

Sagsøgerne har i deres indlæg af 19. december 2018 protesteret mod Justitsministeriets anmodning om, at denne sag udsættes, jf. retsplejelovens § 345, i afventning af EU-Domstolens afgørelse i sag C-520/18, *Ordre des barreaux francophones et germanophone m.fl.*, hvor Domstolen skal tage stilling til tre spørgsmål forelagt af den belgiske forfatningsdomstol.

Som Justitsministeriet forstår sagsøgernes bemærkninger, er det i første række deres synspunkt, at de præjudicielle spørgsmål i sag C-520/18 allerede er besvaret i Domstolens tidligere retspraksis, og i anden række at sagerne ikke er så nært forbundne, at en udsættelse efter retsplejelovens § 345 er ”påkrævet”.

Justitsministeriet er ikke enig heri og fastholder anmodningen om udsættelse med følgende supplerende begrundelse:

Tele2-dommen besvarer ikke de spørgsmål, der er forelagt i sag C-520/18

Sagsøgerne anfører, at to af de spørgsmål, som den belgiske forfatningsdomstol har forelagt EU-Domstolen, allerede er besvaret i EU-Domstolens dom af 21. december 2016 i de forenede sager C-203/15 og C-698/15, *Tele2 og Watson (Tele2-dommen)*. Det tredje spørgsmål er efter sagsøgerens opfattelse besvaret i Højesterets dom trykt i UfR 2017.1243H og EU-Domstolens dom af 21. juni 2007 i de forenede sager C-231/06-C-233/06, *Jonkmann m.fl. (Jonkmann-dommen)*.

Ifølge sagsøgerne følger det således af Tele2-dommen, at også regler om logning, der er begrundet i den nationale sikkerhed, forsvar af territoriet, den offentlige sikkerhed, efterforskning, afsløring og retsforfølgning af andre grunde end grov kriminalitet eller forebyggelse af

ulovlig brug af elektroniske kommunikationssystemer eller gennemførelse af et andet formål i henhold til artikel 23, stk. 1, i forordning (EU) 2016/679 (databeskyttelsesforordningen), er uforenelige med artikel 15, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/58/EF om databeskyttelse inden for elektronisk kommunikation.

Det er Justitsministeriet ikke enig i. Sagsøgernes argumentation på dette punkt er begrænset til en gengivelse af ordlyden af de præjudicielle spørgsmål, der er forelagt i henholdsvis sag C-520/18 og Tele2-sagen. Domskonklusionen i Tele2-dommen er imidlertid udtrykkeligt begrænset til lovgivning, *"der med henblik på bekæmpelse af kriminalitet"* fastsætter en generel og udifferentieret lagring af trafik- og lokaliseringsdata. Hverken Tele2-dommens konklusion eller dens præmisser behandler spørgsmålet om, hvorvidt andre hensyn, f.eks. hensynet til den nationale sikkerhed, kan begrunde logning i videre omfang.

Hertil kommer, at Tele2-dommen ikke angår spørgsmålet om, hvorvidt medlemsstaterne midlertidigt kan opretholde gældende regler om logning af hensyn til bl.a. retssikkerheden i afventning af et nyt regelsæt. Selvom det følger af Jonkmann-dommen, at medlemsstaternes myndigheder i tilfælde af afsigelse af en dom i anledning af en præjudiciel forelæggelse, hvoraf følger, at en national lovgivning er uforenelig med EU-retten, skal påse, at national ret så hurtigt som muligt bringes i overensstemmelse med EU-retten, har denne dom ikke afklaret, hvilken betydning det i den forbindelse skal have, at der er særlige retssikkerhedsmæssige problemer forbundet med en tilsidesættelse af gældende regler. Dette tema, som det tredje forelagte spørgsmål i sag C-520/18 angår, har væsentlig betydning for udfaldet af denne sag.

Justitsministeriet fastholder, at en afklaring af de spørgsmål, der er forelagt i sag C-520/18, vil kunne få indflydelse på udfaldet af denne retssag.

At de spørgsmål, der er forelagt i sag C-520/18, ikke er afklaret med Tele2-dommen og Jonkmann-dommen bekræftes også af den belgiske forfatningsdomstols vurdering af, at de forelagte spørgsmål er nødvendige og relevante for at afgøre den verserende belgiske sag.

Hvis Tele2-dommen allerede har besvaret de spørgsmål, som den belgiske forfatningsdomstol har forelagt, vil en berøstillelse være kortvarig

Hvis EU-Domstolen måtte være enig med sagsøgerne i, at de spørgsmål, der er forelagt i sag C-520/18, allerede er afgjort med Tele2-dommen og Jonkmann-dommen, så vil Domstolen kunne træffe en meget hurtig afgørelse ved begrundet kendelse. Det følger af artikel 99 i Domstolens procesreglement (EUT L 265 af 29. september 2012, s. 1-42), at hvis et præjudicielt spørgsmål er identisk med et spørgsmål, som Domstolen allerede har afgjort, hvis besvarelsen af et sådant spørgsmål klart kan udledes af retspraksis, eller hvis besvarelsen af det præjudicielle spørgsmål ikke giver anledning til nogen rimelig tvivl, kan Domstolen til enhver tid på forslag fra den refererende dommer og efter at have hørt generaladvokaten beslutte at træffe afgørelse ved begrundet kendelse.

.....

Hvis sagsøgerne har ret i, at den belgiske forfatningsdomstols spørgsmål kan besvares uden vanskeligheder på baggrund af eksisterende retspraksis, må Domstolen forventes at afgøre sagen hurtigt efter proceduren i procesreglementets artikel 99. I så fald vil en berostillelse i denne sag være tilsvarende kortvarig.

En udsættelse af denne sag stemmer bedst overens med praksis vedrørende retsplejelovens § 345

Det afgørende for landsrettens vurdering af, om en udsættelse er påkrævet, jf. retsplejelovens § 345, er, om udfaldet af den forelagte sag C-520/18 vil kunne få indflydelse på nærværende sags udfald. Heri indgår principielt ikke en vurdering af, hvor sandsynligt det er, at sag C-520/18 får et bestemt udfald. Det følger efter Justitsministeriets opfattelse af ovenstående, at nærværende sag og sag C-520/18 er tilstrækkeligt forbundne til, at afgørelsen af sidstnævnte – uanset udfaldet – vil være afgørende for bedømmelsen af nærværende sag.

Denne konklusion understøttes også af retspraksis om retsplejelovens § 345. Østre Landsret har ved kendelse af 20. april 2015 (trykt i UfR 2015.2784) udsat en sag om kompensation i anledning af forsinkede flyafgange i afventning af en afgørelse fra Højesteret, som vedrørte fortolkningen af den forordning, hvorpå kompensationskravet blev støttet. Ved kendelse af 29. april 2015 (trykt i MAD 2015.224) besluttede Højesteret, at en sag om gyldigheden af ekspropriation kunne udsættes efter § 345 for at afvente overtaksationskommissionens afgørelse, idet kommissionens vurdering af værdiforringelsen kunne have betydning for landsrettens stillingtagen til, om ekspropriationen stred mod kravet om proportionalitet.

Sagsøgerne har bl.a. henvist til Vestre Landsrets kendelse af 2. februar 2006 trykt i UfR 2006.1631, hvor landsretten udtalte, at den omstændighed, at der verserer en ankesag om en tilsvarende problematik, som altovervejende udgangspunkt ikke udgør et forhold, der gør det påkrævet at udsætte behandlingen af en retssag. Hertil bemærkes, at der i den foreliggende sag ikke er tale om ”en ankesag om en tilsvarende problematik”, men derimod en principiel sag om den grundlæggende EU-retlige fortolkning af det retsgrundlag, som sagsøgerne støtter deres krav på, jf. ovenfor.

Det er ikke af betydning, at de præjudicielle spørgsmål i sag C-520/18 ”ikke handler om de danske logningsreglers forenelighed med EU-retten”, således som sagsøgerne har anført. Heller ikke Tele2-dommen, som sagsøgerne jo påberåber sig i denne sag, handler om de danske logningsregler. Tele2-dommen har ikke desto mindre, ligesom den verserende sag C-520/18 må forventes at have, indflydelse på udfaldet af denne sag.

Desuden bemærkes, at anmodningen om udsættelse er fremsat på et tidspunkt, hvor der ikke er berammet hovedforhandling, og hvor parterne kun har afgivet et enkelt skrift hver. Dette taler for, at udsættelsen kan tillades, jf. afsnit 4.3 i de almindelige bemærkninger i lovforslag nr. L 178 af 27. februar 1997.

.....

Afslutningsvis bemærkes, at hvis landsretten beslutter ikke at udsætte denne sag for at afvente udfaldet af den verserende sag C-520/18, må det give anledning til at overveje, om landsretten selv bør forelægge præjudicielle spørgsmål for EU-Domstolen. Justitsministeriet vil forholde sig til dette spørgsmål, når landsretten har truffet afgørelse om eventuel udsættelse, jf. retsplejelovens § 345.

Med venlig hilsen

v/Rass Holdgaard
– *Partner, Advokat (H)*